

Monnickendam, 15 april 2025

Raadsnummer: 190-122
Zaaknummer: 8705-2025

Portefeuillehouder: Astrid van de Weijenberg
Contact via: Team Samenleving beleid

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 4, van de Wet op de expertisecentra en artikel 8.29, van de Wet voortgezet onderwijs 2020

Aan de Raad

Onderwerp: Verordening leerlingenvervoer gemeente Waterland 2025

Voorstel

De Verordening leerlingenvervoer gemeente Waterland 2025 vast te stellen.

Inleiding

De gemeente is op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), Wet voortgezet onderwijs (Wvo) en de Wet op de expertisecentra (Wec) verplicht om leerlingenvervoer te vergoeden. Dagelijks maken vele kinderen gebruik van verschillende vormen van vervoer om naar school te gaan. De gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren en bekostigen van dit vervoer, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van leerlingen. Daarbij wordt rekening gehouden met de van ouders redelijkerwijs te vergen inzet en de regeling voorziet erin dat het vervoer kan plaatsvinden op een wijze die voor de leerling passend is. De taken omvatten onder andere:

- het beoordelen van aanvragen,
- het vergoeden van verschillende soorten vervoer (OV, fiets, eigen vervoer);
- het regelen van aangepast vervoer voor leerlingen die niet op een andere manier naar school kunnen komen;
- het inkopen en onderhouden van contracten met vervoerder.

Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van de leerlingen tijdens hun reis van en naar school.

Argumenten

1.1 De nieuwe verordening zorgt voor een actualisering in de taal van de verordening

De verordening uit 2014 had verouderde termen. Ontwikkelingen in het sociaal domein en specifiek in het passend onderwijs waren redenen om een nieuwe modelverordening uit te brengen.

Bij de nieuwe verordening is de term 'bekostiging' uit de naamgeving gehaald. In 2017 is deze term al in de wetgeving vervallen en vervangen door 'vergoeding'. De reden hiervoor is dat het bij leerlingenvervoer niet gaat om bekostiging, nu er geen verstrekking van financiële middelen aan een schoolbestuur plaatsvindt, maar aan ouders. Omdat de verordening (potentieel) meer regelt dan alleen het verstrekken van een vergoeding is bij de naamgeving gekozen voor 'leerlingenvervoer'.

De Wet op het voortgezet onderwijs is sinds 2020 vervangen door de Wet Voortgezet onderwijs 2020. Het leerlingenvervoer betreffende artikel 4 heeft een andere nummering gekregen: de artikelen 8.28 en 8.29. De inhoud van de wetsartikelen waarop deze verordening is gebaseerd zijn niet veranderd. Dit zijn:

- artikel 4, van de Wet op het primair onderwijs (hierna: Wpo)
- artikel 4, van de Wet op de expertisecentra (hierna: Wec)
- artikel 8.29, van de Wet voortgezet onderwijs 2020 (hierna: Wvo 2020)

1.2. In deze verordening zijn verschillende soorten bepalingen opgenomen:

1. Bepalingen die rechtstreeks uit de wet zijn afgeleid en die de gemeente moet opnemen. Gemeenten hebben weinig tot geen beleidsvrijheid. Bijvoorbeeld het regelen van een aanvraag-procedure (artikelen 2 t/m 7) of het regelen van vervoer voor weekeinde en vakantie bij verblijf in een pleeggezin of internaat (artikel 15).
2. In de wet genoemde “kan” bepalingen die de gemeente kan, maar niet hoeft te regelen. Zoals een drempelbedrag (artikel 24). Deze stond ook al in de eerdere verordening en is weer opgenomen.
3. Facultatieve bepalingen die voortvloeien uit de uitvoeringspraktijk van gemeenten en die in jurisprudentie zijn bevestigd zoals het aanwijzen van een opstapplaats (artikel 11).
4. Facultatieve bepalingen die vallen onder de beleidsvrijheid van de gemeente en die in de uitvoeringspraktijk hun waarde bewezen hebben bijvoorbeeld het gesprek over een vervoersontwikkelingsplan (artikel 3) of het bieden van een vervoerstraining (artikel 18).

1.3 De inhoud van deze verordening is besproken met de Adviesraad Sociaal Domein en de regio gemeenten.

Deze verordening vervangt de oude verordening uit 2014. Hoewel de basisprincipes van de verordening grotendeels hetzelfde blijven, is de indeling wel gewijzigd. Dit moet de verordening beter leesbaar en uitvoerbaar maken. De wijzigingen zijn besproken met de Adviesraad Sociaal Domein.

Wij kopen al jaren het leerlingenvervoer samen in met de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer en Purmerend. Daarom is de concept-verordening ook besproken in het regionale ambtelijke overleg onderwijs en zoveel mogelijk afgestemd op de verordeningen van de andere gemeenten.

De gemeenten kennen wat verschillen in gebruik van de facultatieve bepalingen.

1.4 In de nieuwe verordening zijn een aantal wijzigingen in de procedure en beoordeling opgenomen

Hieronder zijn de verschillen aangegeven tussen de verordening uit 2014 en de nieuwe verordening uit 2025.

2014	2025
Aanvragen worden ingediend bij het college met een papieren formulier.	Aanvragen kunnen zowel op papier als digitaal worden ingediend.
Geen specifieke bepalingen over onderzoek en beslistermijn.	Gedetailleerde bepalingen over het onderzoek door het college en een beslistermijn van acht weken, met mogelijke verlenging.
Algemene bepalingen over de verantwoordelijkheid van ouders en afwijzingsgronden.	Uitgebreidere criteria, inclusief specifieke voorwaarden voor verschillende soorten vervoer en situaties.

1.5 beleidskeuze eigen bijdrage SBO uit de eerdere verordening is gehandhaafd

De beleidskeuze voor de lagere eigen bijdrage voor speciaal basisonderwijs (SBO) uit de verordening van 2014 is gehandhaafd. Ouders betalen een eigen bijdrage als het kind gebruik maakt van leerlingenvervoer (m.u.v. kinderen met een handicap). Ouders met leerlingen die reizen naar een speciale school voor basisonderwijs (SBO) betalen een lagere eigen bijdrage dan ouders die ervoor kiezen hun kind naar een specifieke school te sturen. Omdat kinderen alleen met een indicatie in

aanmerking komen voor SBO, vonden we het niet terecht om dezelfde eigen bijdrage te vragen. Daarom betalen ouders met een kind op het SBO (dat niet vanwege een handicap is aangewezen op leerlingenvervoer) een eigen bijdrage vergelijkbaar met een één ster abonnement (kosten nu € 392,- per jaar). Ouders die er zelf voor kiezen om hun kind naar een specifieke school te sturen, betalen een eigen bijdrage vergelijkbaar met een twee sterren abonnement (kosten nu € 653,- per jaar). Wettelijk betalen ouders waarvan de kinderen vanwege een handicap zijn aangewezen op leerlingenvervoer geen eigen bijdrage voor welke vorm van onderwijs dan ook.

1.6. In de nieuwe verordening zijn de volgende nieuwe facultatieve bepalingen opgenomen

1. Aanwijzing opstapplaats (artikel 11)

Het is mogelijk opstapplaatsen aan te wijzen binnen de gemeente waar kinderen dan naartoe gaan om daar op het aangepast vervoer te stappen. Gemeente Purmerend maakt hier bijvoorbeeld gebruik van. In Waterland leken opstapplaatsen nog geen grote meerwaarde te hebben (busjes halen soms maar 1 of 2 leerlingen in een kern op), maar dit kan veranderen. Hier kan opnieuw onderzoek naar gedaan worden.

2. Leerlingenvervoer bij tijdelijk verblijf buiten de gemeente als gevolg van een crisissituatie (artikel 14)

Hier gaat het om een tijdelijke vervoersvoorziening voor zes weken.

3. Vervoer van school naar buitenschoolse opvang (artikel 17)

Veel buitenschoolse opvangcentra zijn dicht bij het ouderlijk huis zelf. Er wordt alleen naar de BSO vervoerd als de kosten vergelijkbaar zijn met de kosten naar de woning.

4. Vervoerstraining (artikel 18)

Om de zelfredzaamheid te vergroten kan het college naast een vervoersvoorziening ook een training aanbieden waarmee de leerling niet langer gebruik hoeft te maken van een vervoersvoorziening of gebruik leert maken van een goedkopere voorziening. Deze voorziening is al beschikbaar vanaf 12 jaar in de vervoersregio Amsterdam en omstreken¹

1.7 Er wordt meer gekeken dan in de eerdere verordening naar wat ouders of verzorgers zelf kunnen doen

De verantwoordelijkheid van ouders en eigen mogelijkheden van de leerling zijn niet zozeer gewijzigd, maar wel duidelijker omschreven in de nieuwe verordening. Ouders zijn ervoor verantwoordelijk dat hun kind op school komt, tenzij... . Ouders zijn ook in de eerste plaats verantwoordelijk voor begeleiding naar school. Dit kan op de fiets zijn, met de eigen auto of met het Openbaar Vervoer. Pas als er duidelijk is aangetoond dat er geen andere oplossing is, kan er aangepast vervoer worden aangeboden.

Kanttekeningen

1.1. De invulling van de mogelijke OV-coach staat nog niet vast voor het primair onderwijs

Er zijn verschillende mogelijkheden om leerlingen te helpen zelfstandig met het OV te gaan. Op dit moment hebben de beleidsadviseurs binnen de regio contact met een bedrijf dat jongeren helpt met mogelijke zelfstandigheid. Zij werken met leerlingen vanaf twaalf (einde basisschool). Onderzocht wordt of het ook zinnig en wenselijk is om dit in te zetten vanaf 9 jaar.

Financiële toelichting

De aanpassingen in de Verordening leerlingenvervoer gaan niet leiden tot grote meerkosten dan wel grote besparingen. We moeten nog onderzoeken of gebruik van opstapplaatsen nog tot besparingen kunnen leiden. En een beperkt aantal leerlingen zal met behulp van een OV coach zelfstandig kunnen gaan reizen. Tegelijkertijd lijkt de keuze om tijdelijk vervoer mogelijk te maken als er vanwege een crisissituatie elders wordt verbleven.

¹ <https://ov-coach.nl/>

In de praktijk werden deze kosten ook al gemaakt onder de huidige verordening, op basis van de hardheidsclausule. Wij verwachten daarom dat deze verordening geen substantiële financiële veranderingen mee zal brengen.

Communicatie

Na vaststelling van de verordening wordt deze gepubliceerd. Ook wordt een link op de website geplaatst naar de verordening en een toelichting op de verordening. De pagina over leerlingenvervoer op de website wordt bijgewerkt.

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):
Conceptraadsbesluit